

for a living planet®

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

MMM

Luonnonvaraosasto

Apulaisosastopäällikkö Liisa Saarenmaa (liisa.saarenmaa@mmm.fi)

Ylitarkastaja Janne Pitkänen (janne.pitkanen@mmm.fi)

kirjaamo@mmm.fi

11.7.2014

WWF:n lausunto luonnoksesta Suomen metsähanhikannan hoitosuunnitelmaksi (MMM lausuntopyyntö 2.6.2014, Dnro MMMO11:00/2012)

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Metsähanhi arvioitiin vuoden 2010 uhanalaisuusarvioinnissa silmälläpidettäväksi, mutta samalla todettiin, että metsähanhen pesimäkannan seurantatiedot ovat puutteelliset. Sen jälkeen saadut tiedot viittaavat siihen, että taigametsähanhikanta on taantunut erittäin huolestuttavasti, jopa lähes 40 % noin 15 vuodessa¹. Jos uhanalaisuusarvio tehtäisi nyt, metsähanhen uhanalaisuusluokka olisi kannan pienenemiskriteerillä todennäköisesti vaarantunut (vähintään 30 % pieneneminen 10 vuodessa).

Lausunnolla oleva luonnos metsähanhikannan hoitosuunnitelmaksi on hyvin perusteellinen ja asiantuntevasti laadittu. On hyvä, että Suomi on ottamassa aktiivisen roolin taigametsähanhen suojelussa kansallisesti kuin myös kansainvälisesti. Kansainvälinen yhteistyö on välttämätöntä taigametsähanhen tapaisen muuttolinnun suojelussa.

Metsästys taigametsähanhen taantumisen syytä

Tärkein syy taigametsähanhikannan huolestuttavaan taantumiseen, ja samalla uhkatekijä johon on helpointa toimenpitein ja päätösin vaikuttaa, on liiallinen metsästyspaine koko muuttoreitin matkalla. Metsähanhen rauhoittaminen kokonaan metsästykseltä – kuten Suomessa vuonna 2014 tehtiinkin – on käytännössä ainoa tehokas keino pysäyttää kannan väheneminen ja saada se kasvuun. Tämä on pidemmällä tähtäimellä myös metsästäjien etu. Rauhoituksen on oltava riittävän pitkä, jotta se ehtii tehot. Hoitosuunnitelman toimenpide-osassa tämä tavoite on kirjattu hyvin niin, että ”*metsähanhen metsästys kielletään ministeriön asetuksella määräajaksi, jotta kannan*

¹ Fox, A. D., Ebinger, B. S., Mitchell, C., Heinicke, T., Aarvak, T., Colhoun, K., Clausen, P., Dereliev, S., Faragó, S., Koffijberg, K., Kruckenberg, H., Loonen, M. J. J. E., Madsen, J., Mooij, J., Musil, P., Nilsson, L., Pihl, S. & van der Jeugd, H. 2010. Current estimates of goose population sizes in western Europe, a gap analysis and an assessment of trends. *Ornis Svecica* 20: 115–127.

taantuminen pysähtyy ja kanta kääntyy kasvuun". WWF pitää kesäkuussa 2014 tehtyä vain vuoden mittaista rauhoitusta aivan liian lyhyenä.

Metsästyksen merkitys taigametsähanhikannan taantumisen pääsyyinä tulee kyllä esille hoitosuunnitelman teksteistä, mutta varsin verhotuin sanakääntein. Luvun 5.2 (Mahdolliset syyt taigametsähanhen taantumiseen/Metsästys) ensimmäisessä kappaleessa ydinasiaa hämärtävä lause *"Tärkein suuren mittakaavan syy taigametsähanhikannan vähenemiseen lienee kansainvälisen kannanhoitoyhteistyön puute"* vaatii ehdottomasti täsmennystä. Hoitosuunnitelman osan 1 yhteenvedossa sama asia on ilmaistu selväsanaisemmin: *"Tärkein suuren mittakaavan syy on kansainvälisen kannanhoitoyhteistyön puute ja kokonaiskantaan nähden korkea metsästysverotusaste."* Toisaalla taas todetaan, että *"taigametsähanhi kärsii suuresta aikuiskuolevuudesta"*, jolle ei ole tiedossa muuta merkittävää syytä kuin metsästys.

Tekstissä tuleekin selkeämmin tuoda ilmi, että kaikesta saatavilla olevasta tiedosta päätellen liiallinen metsästys on tärkein yksittäinen syy kannan vähenemiseen. WWF ehdottaa, että kyseinen luvun 5.2 ensimmäisen kappaleen kohta muotoillaan seuraavasti: *"Tärkein syy taigametsähanhikannan vähenemiseen on liian korkea metsästysverotusaste. Tähän on vaikuttanut mm. kansainvälisen kannanhoitoyhteistyön puute."* Samasta syystä WWF ehdottaa, että luvun 5 kappaleiden järjestys muutetaan siten, että metsästys käsitellään ensimmäisenä kohtana (5.1).

Tavoitteet ja toimenpiteet

Metsähanhen kannanhoidon tavoitteet (luku 10) on määritelty hyvin ja kattavasti. Taulukossa 7 esitetään selkeästi kannanhoidon tärkeimmät toimenpiteet sekä niiden toteutuksen vaihe ja kiireellisyys. Tähän on kuitenkin ehdottomasti tarpeen lisätä sarake, jossa määritellään kunkin toimenpiteen toteuttamisen vastuutaho. Tämä on hyvin tärkeää hoitosuunnitelman toteutuksen seurannassa.

Toimenpidekokonaisuuksista tärkein, metsästyksen säätely ja kehittäminen, jota jo yllä on käsitelty, on hyvin muotoiltu. Metsästyksen rajoittamisen lisäksi se, että *"metsästyksessä siirrytään saaliin ilmoitusvelvollisuuteen perustuvaan säätelyjärjestelmään ja luodaan valmius ottaa käyttöön metsästäjäkohtainen saaliskiintiöjärjestelmä"*, on tarpeellinen uudistus.

Sen sijaan metsästyksen yhteydessä esitetty toimenpide, että *"metsästäjiä ohjeistetaan kohdistamaan pyynti nuoriin taigametsähanhiin sekä tundrametsähanhiin ja säästämään aikuisia taigametsähanhia"* kannattaa WWF mielestä poistaa kokonaan. Tavoite on sinänsä hyvä ja teoreettisesti perusteltu, mutta tuskin toimiva käytännössä, koska metsästystilanteessa metsähanhen iän ja alalajin määritys ei pääsääntöisesti ole luotettavaa.

Populaatioekologisen tutkimuksen kohdalla esitetty toimenpide *"selvittää vaihtoehdot satelliittilähettimien käyttöön perustuvalla metsähanhiyksilöiden seurannalle"* on turhan

vaatimattomasti muotoiltu. Tätä tietoa kipeästi tarvitaan hoitosuunnitelman muihin tavoitteisiin pääsemiseksi, ja teknologia ja osaaminen satelliittiseurannan toteuttamiseen on olemassa. Toimenpide tulee muotoilla esim. seuraavasti: *"Toteutetaan kiireellisesti Suomessa pesivien taigametsähanhien satelliittiseurantahanke."*

Pesimäympäristöjen hoitoon esitetty toimenpide, että *"metsähanhen elinympäristövaatimukset otetaan huomioon metsänhoidon ohjeiden ja suositusten tarkistuksissa"* on tärkeä, mutta vähintään yhtä tärkeä on seurata, että ohjeet ja suositukset toteutuvat myös käytännössä. Toteutumisen seuranta tulisi kirjata mukaan toimenpiteisiin.

Toimenpide kunnostus- ja täydennysojitusten ohjeistamisesta ja tukirahoituksen kehittämisestä siten, että *"ojituksia ei tehdä luontoarvoja omaavilla soilla tai sellaisilla soilla, joilla ojitus ei ole puuntuoton kannalta kannattavaa"*, on hyvä ja tärkeä. Samoin toimenpide, että *"metsähanhen pesimäsoiden säilyttämiseksi turvetuotanto ja turvemaiden muu tuotantokäyttö pyritään ohjaamaan luonnontilansa menettäneille soille"*.

Kansainvälinen yhteistyön kohdalla on hienoa, että Suomen aktiivinen rooli on kirjattu toimenpiteen tasolla mukaan: *"Suomi pyrkii edistämään taigametsähanhen kannanmuutoksiin, metsästysverotukseen ja elinympäristöihin liittyvää kansainvälistä tutkimusyhteistyötä ja -koordinaatiota."*

Hoitosuunnitelman toteutumisen arviointi ja päivittäminen on tarpeen määritellä tarkemmin kuin nyt olevassa kirjauksessa (*"toteuttamista seurataan ja tarpeen mukaan päivitetään metsähanhikannan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi"*). Toteutumisen arvioinnille ja hoitosuunnitelman päivittämiselle tulee asettaa selkeät määräajat.

Jari Luukkonen
suojelujohtaja
WWF Suomi

Petteri Tolvanen
ohjelmapäällikkö
WWF Suomi